Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Scileanna Tuisceana

i mBunscoileanna Lán-Ghaeilge

Leabhrán Foghlama Gairmiúla

Seisiún 1

Scileanna éisteachta a fhorbairt

Cad é an dúshlán is mó atá agat maidir le scileanna éisteachta sa rang?

Cad iad na straitéisí atá agat chun na scileanna tuisceana a fhorbairt?

Éisteacht mar bhunús tuisceana

An Tréimhse Luathéisteachta

An Tréimhse Éisteachta

An Tréimhse Iaréisteachta

Acmhainní: Seisiún 1

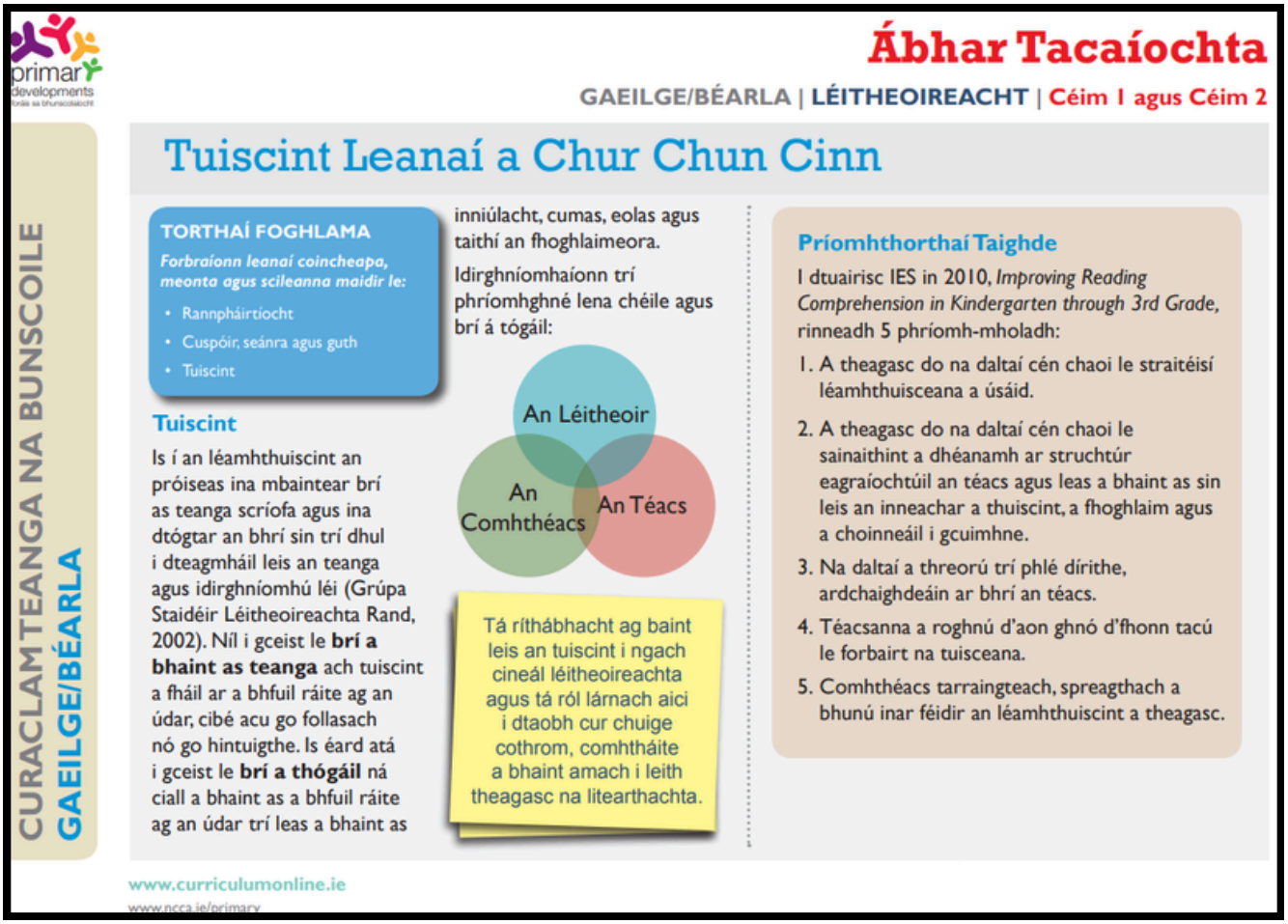
Suíomh Oide	Pota Focal	Léigh Anois	Snas ar Scéal
Oide	pota focal	LéighAnois	Snas ar Scéal!
Féasta Focal	Séideán Sí	Eleathanach	An Tairseach le COGG
féasta focal	Séideán Sí	ELeathanach	An Tairseach

Gníomhaíochtaí Éisteachta Samplacha ó Sheisiún 1

Gníomhaíocht	Treoracha Tapaí	Acmhainní	Am	Aois/Leibhéal
Lean leis an scéal	Tosaigh Abairt, cuireann an chéad duine eile leis	-	5-10 nóim	Sóisir: Spreagtha pictiúr Sinsir: Foclóir téamaíochta
Dictogloss	Léigh Alt, athstruchtúrú i ngrúpaí	Sliocht téacs	10-15 nóim	Téacs simplí, Topaicí Ábhartha Mistéir/ Rabhlóga
Mistéir Gutha	Seinn gearrthóg fuaime, freagair ceisteanna	Gearrthóg Fuaime	5-10 nóim	Fuaimeanna éasca
Deir Ó Gradaigh(Casta)	Ordaithe ilchéimeanna le Deir Ó Gradaigh	-	5-7 nóim	Sóisir: Céimeanna simplí Sinsir: Foclóir ábhair
Biongó Fuaime	Éist i gcomhair fuaimeanna, Cárta Biongó le líonadh isteach	Cárta Biongó & Fuaim	10-15 nóim	Sóisir: Fuaimeanna ainmhithe Sinsir: Fuaimeanna foclóra
Míreanna Mearaí Éisteachta	Roineann grúpaí eolas chun scéal a chur le chéile	Codanna de scéalta	15-20 nóim	Sóisir: Amhráin shimplí Sinsir: Amhráin le téamaí
Líon na Liricí	Lion isteach na focail atá in easnamh in amhrán	Liricí d'amhráin	5-10 nóim	Sóisir: Amhráin shimplí Sinsir: Amhráin le téamaí
Ról-Imirt Fuaime	Léirigh script fíor shaol	Script Fuaime	10 nóim	Sinsir: radhairc chruthaitheacha agus téamaí taistil

Cúinne Léitheoireachta

primary developments
forás sa bhunscoileacht

Ábhar Tacaíochta

GAEILGE/BÉARLA | LÉITHEOIREACHT | Céim 1 agus Céim 2

CURACLAMTEANGA NA BUNSCOILE
GAEILGE/BÉARLA

Tuiscint Leanaí a Chur Chun Cinn

TORTHAÍ FOGHLAMA

Forbraíonn leanaí coincheapa, meonta agus scileanna maidir le:

- Rannpháirtíocht
- Cuspóir, seánra agus guth
- Tuiscint

Tuiscint

Is í an léamhthuiscint an próiseas ina mbaintear brí as teanga scríofa agus ina dtógtar an bhrí sin trí dhul i dteagmháil leis an teanga agus idirghníomhú léi (Grúpa Staidéir Léitheoireachta Rand, 2002). Níl i gceist le **brí a bhaint as teanga** ach tuiscint a fháil ar a bhfuil ráite ag an údar, cibé acu go follasach nó go hintuigthe. Is éard atá i gceist le **brí a thógáil** ná ciall a bhaint as a bhfuil ráite ag an údar trí leas a bhaint as inniúlacht, cumas, eolas agus taithí an fhoghlaimeora.

Idirghníomhaíonn trí phríomhghné lena chéile agus brí á tógáil:

Tá ríthábhacht ag baint leis an tuiscint i ngach cineál léitheoireachta agus tá ról lárnach aici i dtaobh cur chuige cothrom, comhtháite a bhaint amach i leith theagasc na litearthachta.

Príomhthorthaí Taighde

I dtuairisc IES in 2010, *Improving Reading Comprehension in Kindergarten through 3rd Grade*, rinneadh 5 phríomh-mholadh:

1. A theagasc do na daltaí cén chaoi le straitéisí léamhthuisceana a úsáid.
2. A theagasc do na daltaí cén chaoi le sainaithint a dhéanamh ar struchtúr eagraíochtúil an téacs agus leas a bhaint as sin leis an inneachar a thuiscint, a fhoghlaim agus a choinneáil i gcuimhne.
3. Na daltaí a threorú trí phlé dírithe, ardchaighdeáin ar bhrí an téacs.
4. Téacsanna a roghnú d'aon ghnó d'fhonn tacú le forbairt na tuisceana.
5. Comhthéacs tarraingteach, spreagthach a bhunú inar féidir an léamhthuiscint a theagasc.

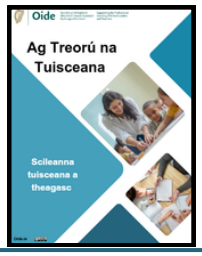
www.curriculumonline.ie
www.ncca.ie/primary

Leabhar Cad iad príomhphointí an ailt?

Ceann Cad iad na smaointe a spreag an t-alt ionat?

Lámh Cén tionchar atá ag an alt seo ar do chur chuige féin?

Acmhainní: Seisiún 2

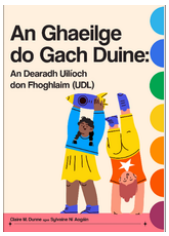
Ag Treorú na Tuisceana	Ag Cothú Fonn Léitheoireachta	Taisce Tuisceana	TG4 Foghlaim

Seisiún 3

Conas an Dearadh Uilíoch don Fhoghlaim a chur chun cinn sa seomra ranga?

Acmhainní: Seisiún 3

Microsoft Immersive Reader	abair.ie	Canva	An Ghaeilge do Gach Duine
Immersive Reader	abair.ie	Canva	

Eispéiris foghlama spraíúla a dhearadh agus a roinnt

- Cén rang?
- Cé na scileanna tuisceana?
- Eispéireas
- Acmhainní
- Measúnú
- Toradh Foghlama

Eispéireas nua ar féidir liom cur i bhfeidhm i mo sheomra ranga féin

https://padlet.com/jct2/ag-treoru-na-tuisceana-qbdhdh501isw555x

MONATÓIREACHT AR THUISCINT

Tá go leor straitéisí anois agam nuair a bhím i bponc maidir le brí an téacs.

Nodanna úsáideacha

Nuair a bhím i bponc is feidir liom:
an réamheolas atá agam a úsáid agus mé ag smaoineamh
athléamh
léamh ar aghaidh
ceisteanna agus nascanna a úsáid

TÁBHACHT A DHEIMHNIÚ

Tuigim teachtaireacht an údair agus na príomhphointí sa téacs.

Nodanna úsáideacha

Bhí an téacs seo mar gheall ar...
Ba iad na sonraí is tábhachtaí ná...
Cuirfidh mé líne faoi na focail is tábhachtaí...
Ceapaim go bhfuil .... agus ....tábhachtach

SPLÉACHADH

Cabhraíonn spléachadh liom eolas a fháil i téacs le cabhair pictiúir, innéacs, gluais.

Nodanna úsaideacha

Bíonn eolas ar nós ainmneacha agus dátaí á lorg agam...
Trí mionscrúdú a dhéanamh ar an téacs fuair mé amach go...
Bíonn eolas sna ceannteidil...
Bíonn eolas i gcló iodálach

COIMRIÚ

Nuair atá coimriú ar siúl agam bím ag smaoineamh mar gheall ar cad atá léite agam agus ag díriú isteach ar na gnéithe tábhachtacha.

Nodanna Úsáideacha

Ar dtús, ansin, ina dhiaidh sin, ar deireadh....
Measaim gurb é cuspóir an údair ná ...

COMPARÁID

Nuair atá comparáid á dhéanamh agam , feicim cad atá mar an gcéanna agus éagsúil!

Nodanna Úsáideacha

Is féidir liom carachtair, suíomhanna agus eachtraí a chur i gcomparáid....
Tá seo mar an gcéanna le....
Tá seo éagsúil ó....

SINTÉIS

Nuair a bhíonn na straitéisí ar fad á úsáid agam le heolas nua a cheangal le réamh eolas chun tuiscint a fháil bíonn sintéis ar siúl agam.

Nodanna Úsáideacha

Tá sé agam anois!
Cuireann seo ... i gcuimhne dom
D'fhoghlaim mé ..
Tuigim seo mar...
Cabhraíonn an píosa seo liom tuiscint a fháil ar ...

NASC A DHÉANAMH

Uaireanta agus mé ag léamh bím in ann nasc a dhéanamh le rud éigin atá ar eolas agam cheana!

Nodanna Úsáideacha

Cuireann sin an uair go raibh……i gcuimhne dom
Cuireann sin ……i gcuimhne dom..
Nuair a bhí mé óg is cuimhin liom.....
Tá seo an cosúil le sin...

SRACFHÉACHAINT

Má thugaim sracfhéachaint tapa trí théacs gheobhaidh mé tuairim faoi ábhar an téacs.

Nodanna Úsáideacha

Tá a fhios agam ó srachfhéachaint a thabhairt ar an téacs go.....
Measaim go mbeidh seo úsáideach mar feicim ó na ceann teidil go bhfuil....

TÁTAL

Bíonn orm tátal a dhéanamh uaireanta agus mé ag léamh. Nuair nach dtugann an t-údar freagra ar mo cheisteanna déanaim tátal.

Nodanna Úsáideacha

Tar éis an téacs a léamh ceapaim go...
Is dócha....
D'fhéadfadh go....

TUAR

Nuair a bhím ag smaoineamh ar cad a thitfidh amach tré féachaint ar phictiúr agus an téacs a léamh cabhraíonn sé liom cad atá i gceist a tuiscint.

Nodanna úsáideacha

Ceapaim go bhfuil an scéal seo mar gheall ar……
Déanaim tuar go …… ar ball……
Chomh fada le m' eolas....
Ní dóigh liom....

FÉIN-CHEISTIÚ

Cabhraíonn féin-cheistiú liom an téacs a thuiscint. Bí cinnte ceisteanna a chur roimh, le linn agus tar éis na léitheoireachta!

Nodanna úsáideacha

N'fheadar...
Conas sin…?
Cad é do mheas?
Cé... Cad... Cá...
Cathain...
Cén brí a bhí leis sin?

ÍOMHÁNNA A CHRUTHÚ

Má chruthaím pictiúr i mo cheann agus mé ag léamh cabhraíonn sé liom an téacs a thuscint níos fearr!

Nodanna úsáideacha

Feicim.....agus seo á léamh agam...
Bolaim, cloisim, blaisim,
Mothaím.....
Feicim pictiúr i mo cheann...